

Aan: Gemeenteraad van Midden-Groningen
Programmateam Hart voor Midden-Groningen

Reactie op Programmaplan NPG van gemeente Midden-Groningen

Onze planeet smacht naar verandering, voor haar 'lijfsbehoud' en dus voor de leefbaarheid van al het leven op aarde, en daar hoort de mens ook bij. Sterker nog de mens is van bepalende invloed op het kunnen voortbestaan. Dit is geen politiek gekleurde roep, maar een objectieve, wetenschappelijke waarheid.

De wereld schreeuwt om transities: klimaat, energie, water, agrarische sector, ongelijke verdeling kansen, idem arm/rijk etc. Het meest recente rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) noemt als dé 4 grote vraagstukken: Klimaat, Landbouw en Natuur, Circulaire Economie en Stad/Regio.

Ook in de "Duurzaamheidsvisie Midden-Groningen 2019 – 2022" worden deze vraagstukken (m.n. de eerste 3) met nadrukkelijke urgentie op de eigen agenda gezet, incl. concrete voornemens op het niveau van de gemeente t/m de contouren van een uitvoeringsprogramma.

In dat licht is het Programmaplan NPG een 'arm stuk'. Er staan zeker op zich goede projectvoornemens in, maar ze zijn stuk voor stuk pogingen tot 'verbeteringen binnen de oude wereld'. Dat is niet simpel een gemiste kans, het is helaas ook een signaal dat echte toekomstvisie ontbreekt in deze gemeente – op raadsniveau, bestuurlijk en ambtelijk – en dat het echte gevoel van transitie-urgentie er evenmin is. Dat wringt eens te meer, omdat men nog maar een jaar geleden met een Duurzaamheidsvisie op de proppen gekomen is, die zowel visie als urgentie uitstraalt. Hoe serieus kun je jezelf nemen, hoe serieus kan de burger de overheid nemen?

In de Duurzaamheidsvisie staan de volgende trends genoemd, ook als rode draden voor het toekomstig gemeentelijk handelen:

- Aandacht voor sociale veerkracht
- Transitie naar een duurzame energiehuishouding
- Aanpassen aan klimaatverandering
- Lokale economie betekenisvol (lees circulaire economie stimuleren)
- Van 'top down' naar 'bottom up'
- Richting een biobased economy
- Van bezit naar gebruik

In Hart voor Midden-Groningen is – zeer terecht - veel aandacht voor sociale veerkracht. Echter op geen enkele manier geïntegreerd in een transitiepad richting de 'nieuwe wereld'. Alle andere trends worden niet in het Hart geraakt.

Drie citaten uit Hart voor Midden-Groningen die kenmerkend zijn voor bovenstaand gebrek aan transitievisie en urgentie:

- **“8.4. Landbouw.** Landbouw is in landschappelijk en economische zin erg belangrijk voor de gemeente Midden-Groningen. Agrariërs zijn naast belangrijke producenten ook de beheerders van een groot deel van het buitengebied en daarmee essentieel voor de landschappelijke waarde van Midden -Groningen. Daarnaast moeten agrariërs een boterham kunnen verdienen en staan ze tegelijkertijd onder druk door alle landelijke maatregelen (o.a. stikstof). Binnen de ambities “ Ψ voor werk” en “Open je Ψ voor Midden-Groningen” is enige ruimte voor de landbouw. De gemeente is echter niet in de gelegenheid met NPG-geld aanvullende maatregelen te treffen voor de landbouw en wacht op de aanknopingspunten vanuit het provinciale programma.”

Een 'prachtig' voorbeeld van een reflex die vaker gezien wordt als 'verontschuldiging/verklaring' van eigen tekortkomingen c.q. gebrek aan visie, lef, slagkracht. De gemeente wijst naar de provincie, de

provincie wijst naar Den Haag, Den Haag wijst naar Brussel, Brussel wijst naar globalisering en gelijke speelvelden op die schaal..... en zo blijft alles/veel bij het oude.

Eén van de genoemde en met de mond / in tekst beleden trends is 'bottom up in plaats van top down'. Als je jezelf serieus neemt als gemeente zou dit streven juist ook in overheidsgeledingen gepraktiseerd moeten worden (zie in dit perspectief bijv. de uitzending van Tegenlicht/VPRO van 18 oktober: <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2019-2020/herover-je-data.html>)

Ook als we kijken naar het 'bottom up-gehalte' bij de totstandkoming van Hart voor Midden-Groningen blijkt daar weinig van in praktijk gebracht.

- **Het proces.** *Dit Programmaplan is ontwikkeld door het Programmteam NPG van Midden-Groningen. Het team sprak met inwoners, partners en initiatiefnemers. In de concept-fase is het plan gepresenteerd en besproken met de partners en later via een livestream met de inwoners. De opmerkingen en vragen zijn verwerkt in deze versie van het Programmaplan.*

Ik denk dat ik als betrokken bewoner van Midden-Groningen met enig recht van spreken kan zeggen dat de hele gang van zaken mij zeer bevreed heeft. Ik volg maatschappelijke ontwikkelingen en de lokale politiek met meer dan gemiddelde belangstelling en ben – in breed gemeenschappelijk verband (zie bijv.: <https://groningerdorpen.nl/vanonderen/>) – vele uren actief, met als rode draad de 'verbetering van de leefbaarheid in en van onze geliefde provincie'. Ook in die/mijn omgeving heb ik niemand kunnen vinden bij wie op een of andere manier aan de bel is getrokken door het Programmteam. Pas door de aankondiging van de livestream kwam het proces – en de zo goed als afgeronde fase waarin het zich bevindt – in beeld.

Op diezelfde bottom up-lijn' wil ik nog verwijzen naar Toukomst. Er zijn zoals bekend – bottom up - rond de 900 ideeën aangereikt. Dit prikkelende reservoir aan kansen was al in maart/april voor iedereen in te zien. En er zijn er vele die raken aan de noodzakelijke/onvermijdelijke transitie waar we als gemeenschap voor staan (zie bijv. <https://www.toukomst.nl/projecten/dbig/>, <https://www.toukomst.nl/projecten/reizen/>, <https://www.toukomst.nl/projecten/waterstof/>, <https://www.toukomst.nl/projecten/steendammen/>).

En wat zegt Hart voor Groningen over Toukomst:

- **2.6. Project Toukomst** *Door het bestuur van het Nationaal Programma is het project Toukomst opgestart. Dit project moet op basis van een brede inventarisatie van ideeën uit de samenleving van de gehele provincie Groningen (niet alleen het aardbevingsgebied) resulteren in enkele beeldbepalende en krachtige projecten. Deze projecten moeten bijdragen aan het nieuwe perspectief. Uit alle binnengekomen ideeën en voorstellen zijn 59 projecten opgesteld. Door de samenleving wordt een keuze gemaakt uit deze 59 projecten. Waar deze projecten een directe relatie hebben met Midden-Groningen, gaan we daarop aansluiten. Denkbaar thema's zijn landschapsontwikkeling, bevordering toerisme en recreatie, innovaties, cultuur en educatie.*

Ook weer een af/vooruitschuivende reactie, waarbij bovendien nog moet worden aangetekend dat met de nu voorliggende financiering van voorgestelde Hartprojecten een groot deel van de NPG-koek al is verdeeld.

Ter afsluiting een recente quote van burgemeester Hoogendoorn: **“Met honderd miljoen kun je best veel doen”**. Zo is het maar net!

N.B. 'Zomaar' wat lees- en kijkvoer van en voor toekomstdenkers:

<https://www.guggenheim.org/exhibition/countryside>

<https://www.vno-ncw.nl/forum/floris-alkemade-het-platteland-een-broeinest-van-innovatie>

<https://www.despreker.nl/adjiedj-bakas-de-toekomst-van-het-platteland/>